

July 24, 1962

**Czechoslovak Embassy in La Paz to Ministry of
Foreign Affairs, Economic Policy Report**

Citation:

"Czechoslovak Embassy in La Paz to Ministry of Foreign Affairs, Economic Policy Report",
July 24, 1962, Wilson Center Digital Archive, Inv.č. 92, ka. 74, Komunistická strana
Československa, Ústřední výbor,
Kancelár

✓

1, tajemníka ÚV
KSC

✓

Antonína Novotného-II.
C

✓

, Národní archiv, Prahu. Obtained by Thomas Field with help from Vlasta
Me

✓

S

✓

t

✓

a

✓

nkova

✓

; translated by Jiri Macek. <https://wilson-center.drivingcreative.com/document/123803>

Summary:

Czechoslovakia was beginning to appreciate the political impact of US aid programs under the Alliance for Progress. The 1962 Czechoslovak report goes on to explore the many conditions of US aid under Kennedy's Alliance for Progress, which included "a complete break in commercial intercourse with Cuba and the commencement of a strong opposition strategy against the labor movement."

Original Language:

Czech

Contents:

Original Scan

Translation - English

4992

Vyslanectví
československé socialistické republiky
La Paz

STÁTNÍ ÚSTŘEDNÍ ARCHIV v Praze
ZRUŠEN STUPĚŇ UTAJENÍ
Důvod: 26226/107-02
PhDr. Alena Nosková
Podpis: 18.8.03

Č.j.: 091/62.

La Paz, dne 24. července 1962.

K u r ý r e m .

T A J N Ě .

Ministerstvo
zahraničních věcí - 6/2

P r a h a .

včc: Hosp. politická zpráva za I. pololetí 1962.

Hospodářská situace Bolívie v I. pololetí 1962 vyjadřuje další prohlubování závislosti na USA a neschopnost vlády řešit situaci pomocí jiných prostředků než severoamerických úvěrů. Tato pozice vlády je zdůvodňována vnitrozem. umístněním Bolívie, v obklopenosti sousedy, kteří na pokyn USA jsou schopni zahájit blokádu vůči Bolívii a konečně i vnitropolitickou situaci.

Tato téma má za úkol zdůraznit nemožnost přijmout nabízení úvěry od SSSR a tábora ZST. Výjimkou ze zemí ZST zatím má ČSSR, i když velvyslanec USA vyvíjí všemožný nátlak na vládní činitele, aby neuzavírali důležitější kontrakty s ČSSR ani s Jugoslavií. Poslední událostí - podepsání kontraktu na výstavbu tavírny antimonu v Oruru TECHNOEXPORTEM vyvolalo pobouření ba straně USA a STEPHANSKY se snažil přesvědčit prezidenta republiky PAZE, že by měli uzavřený kontrakt zrušit. USA prý jsou ochotny postavit tavírnu úplně zdarma. Dle zpráv, prezident však měl prohlásit, že Bolívie bude plnit závazky vyplývající z uzavřených smluv.

Rovněž uzavřený kontrakt mezi Bolívií a Jugoslavií na dodávku pluhů se stkal s odporem.

Bolivijsko - USA vztahy :

Jednání Bolívie o úvěry se stále protahuje. Slíb, že Bolívie do konce června 1962 dostane 40 mil. US-dolarů v rámci pomoci "Alianza para el progreso" zůstává na papíře. Vyslaná delegace vedena ministrem pro venkovské otázky Jordan PANDEM a ministrem ekonomie GUMUSIEM, jednala v USA přes dva měsíce a dosud nejsou vidět žádné konkrétní výsledky. Všeobecně se na oficiálních místech tvrdilo včetně velvyslance USA, že delegace zůstává v USA z důvodů projednávání detailů financování. V těchto dnech se oba ministři vrátili. Došlo k podpisu ujednání a poskytnutí 60 mil. US-dolarů od AID (Agencia Interamericana para Desarrollo) a BID (Banco Interamericano xxx para Desarrollo) 20 mil. US-dolarů.

Není však ještě jasno, kdy opravdu půjčky budou poskytnuty, neboť Bolívie musí předložit detailní podklady na co chce těchto peněz použít. Tato podmínka je kladena přesto, že Bolívie předložila návrh 10ti letého plánu hospodářského rozvoje, který

na místě prozkoumali vědci v čele s PREBISCHEM .

Protahováním jednání USA se snaží prosadit některé podmínky :

- a) přerušeni styků s Kubou a nastoupení ostrého kursu proti dělnickému hnutí a KS ,
- b) Provést opatření na úseku administrativně hospodářském, změny v daňovém systému, podpora soukromého podnikání, finanční reforma a pod.,
- c) politika MNR a vnitropolitická situace neskytá dostatečné záruky pro tyto úvěry,
- d) USA provádí špinavou politiku, neboť za zády vlády podporuje a připravuje armádu na pozdější uchopení moci.

Poskytnutá pomoc USA je však k potřebám plánovaným 10ti letém plánu rozvoje nepatrná, neboť tvoří pouze 2 1/2 % ročního přírůstku proti předpokládaným 5 % . Tím Bolívie není schopna zbavit se zaostalosti země.

Oproti zdlouhavému jednání o materiální pomoc se Spojenými státy byla velmi rychle poskytnuta pomoc první skupinou dobrovolníků " CUERPO " de PAZ " o jejichž poslání nejsou pochyby. Budou další posilou US zájmů a podporou činnosti IV. bodu.

Hospodářské obtíže se dotýkají všech odvětví nár. hospodářství a podrobnějším rozbořem je možno zjistit, že revolučními opatřeními t.j. nacionalizací dołů a pozemkovou reformou se vcelku nic nezměnilo.

Doly přešly do rukou státu, s povinností zajistit těžbu, ale prodej minerálů smluvními závazky mají zajištěny tytéž podnikatelské fy. , kterým dříve doly patřily. Bolívie nemá možnost kontroly ^{Bolívie} ~~bohatství~~ rud a je proto naprosto závislá na odběratelích. Rovněž žádný z těchto odběratelů nemá nejmenší zájem na tom, aby Bolívie měla vlastní tavírny a stala se dodavatelem kovů. Nedostatek finančních prostředků umožňuje firmám ať již americkým nebo anglickým pokračovat v této pro Bolívii naprosto nemožné politice a regulováním cen tuto závislost ještě dále prohlubovat. K tomu přistupuje nyní i hrozba ze strany USA odprodat nadbytečné zásoby cínu, což by pro Bolívii znamenalo nenahraditelnou ztrátu a pravděpodobně nutnost uzavřít i některé doly.

Průlom do této politiky udržet Bolívii jako dodavatele minerálů, přineslo uzavření kontraktu na tavírnu antimonu v Praze . Reakce ze strany USA byla značná a bude jistě dále pokračovat. Nyní USA ani druhé země nemohou již argumentovat tím, že v Bolívii nejsou vhodné podmínky pro výstavbu tavíren, ale naopak budou se snažit pokud to bude nezbytné stavět tavírny ve vlastní režii, zajistit si maximum zisku a kontrolu taveb i prodeje.

Situace v dolech vlivem nedostatku finančních prostředků ať již znárodněných nebo soukromých je stále obtížnější. Zastaralé strojní zařízení, pokud vůbec existuje

nedává možnost úspěšné těžby, produktivita pak zůstává daleko za mezinárodním průměrem.

Je to jeden z důvodů, proč minerály Bolívie se těžko prosazují na mezinárodních trzích, nejsou konkurenčně schopné a nutným důsledkem je zavírání dolů a zvyšování nezaměstnanosti.

Podobná situace je i v průmyslu. Ze 1.600 průmyslových závodů v činnosti z roku 1955 je v provozu nyní pouze 898. Pokles pracujících činí proti roku 1955 5.000 a hodnota průmyslové produkce se snížila o 36 %. Strojní park dle údajů je využit pouze na 46 %. Tyto údaje ukazují na krisové jevy v průmyslu.

Příčin je několik :

- a) malá koupěschopnost, kde většina zemědělského obyvatelstva je v podstatě vyřazena z trhu,
- b) neúčinná celní ochrana - veškeré zboží se do Bolívie dováží a ubíjí tím místní průmysl,
- c) nemožnost získat potřebné úvěry na obnovu a výstavbu.

Dosavadní snahy pomoci boliv. průmyslu jsou neúčinné. Hrozbou a to velmi vážnou pro boliv. průmysl a celé národní hospodářství jsou snahy LA zemí na vytvoření jednotného trhu. Bolívie v současné době sleduje se zvýšeným zájmem postup Spol. Europ. trhu. Oficiální činitelů sice prohlašují, že jednotný LA trh nemůže Bolívii uškodit, ale většina obchodních kruhů a národohospodářů chápe, že by to znamenalo pro Bolívii v podstatě likvidaci nejen průmyslu, ale i zemědělské výroby.

Bolivijské zemědělství trpí stagnací. Zemědělská reforma sice dala půdu asi 145.800 zemědělců, byla rozdělena na 3.747 velkostatků, ale až dosud nezajistila těmto novým držitelům ani pomoc státu prostřednictvím zeměděl. strojů, strojních stanic, úvěrů a pod.

Uzavřený kontrakt mezi minister. zemědělství a jugoslávským TECHNOEXPORTEM na dodávku 180.000 pluhů dokazuje, že tato pomoc zemědělství je naprosto nedostatečná. Jedná se totiž o primitivní pluhy jinde již nepoužívané.

Nebezpečí pro rozvoj zemědělské výroby je i pomoc prostřed. " Alianza para el Progreso ", která počítá s dodávkami potravin. Mimo toho nedávno uzavřený kontrakt na 1,5 mil. ÚSZ na dodávku bavlny mezi USA - Bolívií znamená ránu pro pěstování této plodiny.

Jedinou plodinou která zaznamenala vzrůst produkce je rýže (21 tisíc tun z roku 1961 na 26 tisíc tun v letošním roce) a cukrová třtina. Výroba domácího cukru má dostoupit v letošním roce 3/4 spotřeby.

Stav zemědělské výroby nedává zatím předpoklady k tomu, aby Bolívie se stala soběstačnou zemí v zemědělských plodinách nebo dokonce se stala vývozcem i když má pro to všechny předpoklady.

Bude-li chtít vláda zajistit materiálně započatou pozemkovou reformu, musí zahájit

novou politiku pro kterou ji však schází finanční prostředky. V opačném případě vývoj musí jít cestou vytváření nových statků, neboť zemědělci z nedostatku finanč. prostředků, strojního zařízení, dobytka a pod. budou nuceni půdu opět prodávat finančně schopným jedincům.

Obtížná situace je i v ostatních odvětvích ať již v těžbě petroleje, kde YPFB nemá prostředky na těžbu, je odkázána na úvěry od AID, kterážto instituce má dle poslední dohody z května poskytnout půjčky ve výši 4 mil. Ú\$ ve strojním zařízení. Nár. produkce je nepatrná a všeobecně se tvrdí, že americké petrol. monopoly se snaží brzdit výrobu a sabotují výzkum.

Sovětská nabídka, která se týkala hlavně těžby nafty nebyla přijata a vzhledem k závislosti na USA přijata nebude.

V energetice se situace zhoršila. Kanadská společnost BOLIVIAN POWER nerozšiřuje provoz záměrně, neboť má zájem na zvýšení sazeb za elektr. energii. Smluvně má zajištěnou výrobu a prodej elektr. energie v depart. La Paz. Od výstavby elektráren se zvýšila spotřeba elektr. energie o 100 %. Nízký stav vody v současné době přinutil společnost - dle oficiálních prohlášení je to pravda - k úsporným opatřením a vypínání elektr. proudu 3 dny v týdnu po celý den.

Závislost Bolívie na USA na odběratelích minerálů, na výkyvech na mezinárodních trzích se odráží se všemi důsledky v národním hospodářství a způsobují velké obtíže a nemožnost úspěšného řešení. Vztah k ZST je velmi opatrný a není zatím nikoho z vládních činitelů, který by se odvážil přijít s návrhem přijmout nabídky SSSR případně ostatních ZST. Hrozba se strany USA přerušit pomoc je tak účinná, že se toho nikdo neodváží.

Politická situace je odrazem hospodářských potíží a velmi výrazně se projevila v doplňov. volbách 3. června 1962. Předvolební situace ukazovala na určitý odklon voličů od MNR a předpokládalo se, že naopak má možnost získat PRA a FALANGA a to hlavně ve městech. KS předpokládala, že zvýší počet hlasů a že dosáhne i 2 poslaneckých míst.

Volební výsledky však ukázaly, že nesouhlas velkého počtu voličů je vážným varováním pro vládní politiku. Během několika dnů po volbách bylo zjištěno a všeobecně publikováno, že absentismus se pohybuje okolo 60 %. Celý měsíc červen byl však ticho a 4. července vládní tisk zveřejnil konečné volební výsledky, které jsou tyto :

MNR	886.572,
PRA	43.936,
FSB	74.178,
PMNRA	100,
PSC	19.825,
PCB	20.352,
POR	278.

- 5 -

neplatné 8.937

bílé 11.942

celkem odvolilo: 1,066.120.

V článku se kategoricky popírá absentismus a osočují se opoziční strany, které prý svojí propagandou chtějí dokázat neúčast voličů ve volbách.

Z rozhovoru s příslušníky strany MNR a funkcionáři vysvítá, že k uvedeným konečným volebním číslům se došlo machinací volebních komisí a že opravdu neúčast ve volbách přesahuje 50 %. To znamená, že nevolilo více než 500.000 voličů. Nejvíce postiženou stranou je MNR. Naopak KSB zvýšila počet hlasů oproti roku 1960 o 100 % a měla právo dostat 2 poslanecké mandáty - 1 pro Oruro a 1 pro La Paz. Rovněž strana PRA byla machinacemi zbavena poslan. mandátu za La Paz. V La Pazu podle rozhodnutí vol. komise MNR získala 13 posl. mandátů, PSB 2 mandáty, PSC 1 mandát.

Podle konečných výsledků zvítězila MNR, ovšem tímto papírovým aktem nazískala naprosto na polit. síle, ale naopak většina se dnes dívá s nedůvěrou na vládní politiku.

Příčiny je nutno hledat v několika bodech :

- a) jak jsme již uvedli zhoršení ekonom. situace země,
- b) neschopnost vlády vyřešit tyto problémy,
- c) nevhodný výběr kandidátů.

Tato nová situace dává možnost získat nespokojence na straně opozice. Zdá se, že probíhá nyní proces a jsou snahy ze řad některých intelektuálů a pokrokových osob vytvořit frontu Nacional. Dosud však výsledky nejsou viditelné. Rovněž strana v této otázce není zainteresována.

Jak již bylo uvedeno v první části, vliv na celkové politice má nesporně USA se svým manévrováním s půjčkami a podmínkami. Závislost na USA je tak veliká a nár. hosp. Bolívie tak kontrolováno různými institucemi USA, že bude velmi obtížné čelit tomuto tlaku. V oficiálních kruzích se celkem netají tím, že budou muset ať dříve nebo později splnit diktované podmínky. Je pochopitelné, že PAZ v současné době není nakloněn této politice, neboť by to pro něho znamenalo skončit polit. kariéru před veřejností.

Není však vyloučeno, že bude donucen, nebo sám uvolní místo pravičáckým kruhům, aby mohly nastoupit politiku protinárodní a proamerickou. Stále se objevují zprávy, že PAZ je vážně nemocen a po zahájení činnosti kongresu, že požádá o delší dovolenou za účelem léčení.

Dalším důvodem narůstání pravicových tendencí je nový stav v armádě. Od revoluce v roce 1952 armáda nehrála zvláštní roli, byla jednak špatně vyzbrojena, nevycvičena a nemohla čelit pořádkové policii ani milicím. V posledních letech USA zahá-

jily tichou, ale důležitou práci o které se veřejně nemluvílo. Zahájili s výcvikem vojenských kádří všech stupňů, hlavně však mladých důstojníků ve výcvikových táborech v Panamě, Perú i Guatemale. Tito důstojníci byli a jsou vychováni v duchu smýšlení USA. Vyzbrojování armády postoupilo natolik, že dnes má moderní výzbroj, dostane i moderní letadla a helikoptéry pro boj proti partyzánům a pod.

Hlavním představitelem proamerických zájmů je generál letectva BARRIENTOS, který se nedavno vrátil z cesty po USA a základnách v Guatemale a Panamě. Jmenovaný generál přiznal, že byl požádán některými civilními osobnostmi, aby kandidoval v presid. volbách v roce 1964, ale tyto nabídky kategoricky odmítl.

Vláda bez zvláštního odporu trpěla, aby armáda byla vyzbrojována pomocí US techniky a kádry vycvičeny ve výcvikových táborech pod vedením US instruktorů. Takto se vytvořil předpoklad, kdy armáda může přejít z dosavadní pasivní polohy do aktivní, aby mohla ovlivňovat politické dění a zasahovat proti demonstrantům a stávkovému hnutí.

Politická situace a akce vojáků v Argentíně, Perú, Ecuadoru jsou dobrým příkladem a budou mít jistě i určitý vliv na politickou situaci v Bolívii. Projevující se snahy armády zasahovat do politického dění, byly patrné nyní v době průběhu jednání o úvěry s USA. Z několika informovaných míst se potvrzuje, že generální štáb se zabývá permanentně vývojem politické situace a snaží se ovlivňovat PAZE. Poslední akce spojená s demisí vicepresidenta LECHINA má spojitost s činností armády.

Tím se dostává do rukou USA činitel, který bude ochoten provádět a prosazovat proamerickou a protilidovou politiku.

Zatím sice všechny armádní síly nejsou zajedno s prováděním takové politiky, ale v budoucnosti se očekává stále silnější tlak a vliv v politice.

LECHINOVA demise tentokrát nebyla jen divadelním aktem jako v roce minulém, ale měla vážnější pozadí. LECHIN znechucen stále se protahujícím jednáním o úvěry, nespokojeností dělníků, zvláště horníků a tlakem armády, mající zájem na jeho odstoupení, chtěl uvolnit místo vicepresidenta a věnovat se pouze odborům. V této situaci takovýto krok by jen pomohl pravicovým kruhům. KS zahájila přesvědčovací akci v odborových svazech za účelem tlaku na LECHINA, aby zůstal ve funkci. Soudruzi jsou si vědomi toho, že je to záchrana dočasná a že v pozdější době pravděpodobně bude LECHIN přinucen odstoupit. Snaha armády, odstranit LECHINA je důkazem, že ani jeho cesta na Tajvan a několik návštěv v USA nejsou dostatečnou zárukou pro směr politiky země v případě jeho nástupu na místo prezidenta za PAZE.

Dělnické hnutí :

Důležitým činitelem k zachránění a likvidování pučistických choutek a protinárodní politiky by mohlo být jednotné dělnické hnutí, podporované rolnictvem a vedené KS. Situace však ukazuje na roztráštěnost, nejednotné akce a rovněž nejednotný postoj rolnictva. Na II. celostátní konferenci odborů, předáci sice útočili ostře

proti US imperialismu a vládní politice hlavně na hospodářském poli, ale zatím nebyli schopni přinutit vládu k účinným opatřením k zlepšení životní úrovně.

Prohlášení konference na př. k navázání dipl. styků a přijetí důvěry od SSSR zůstává pouze na papíře. Tyto akce a kritika vládní politiky však ukazují na růst třídního uvědomění a rovněž alarmují vládu k opatřením, která by čelila a rozbila toto hnutí.

Nelze však opomíjet, že masám není plně jasná politická situace a jsou ještě k tomu ovlivňovány předáky různého smýšlení. Výrazným důkazem politické úrovně jsou poslední doplňovací volby ze 3. června 1962, kdy na př. v La Pazu neúčast dělnictva zapříčinila 50 % absenci ve volbách. Toto potvrzuje dále dosud slabý vliv KS právě mezi dělnictvem.

Obdobná situace je nyní v hornické oblasti Oruro, kde na dole SIGLO XX a CATAVI horníci se domáhají zlepšení životních podmínek. Vedení je místy v rukou KS, ovšem COMIBOL se svým manévrováním se snaží tozbit toto hnutí. V tisku se označuje všeobecně za komunistické akce namířené proti zájmům dělnictva. Prostředkem k zlomení odporu má být zastavení financování dolů a tím prakticky likvidovat hladem vznesených požadavků. I tato akce horníků trpí však nejednotným postupem, je omezena na CATAVI a druhé doly zatím nijak účinně nevstoupily do podpůrných akcí.

Proto podmínka USA, nastoupit proti dělnickému hnutí a KS je logickým důsledkem současného stavu a opatřením zajistit si posice a investované kapitály.

Ani rolníci nepředstavují solidní sílu přesto, že jsou obzbrojeni. Vlastní zastaralé zbraně, chybí jim výcvik a jsou v rukou vedoucích, kteří mnohdy vyvolávají místní války mezi okresy. Tento stav nebyl překonán po bojích v ELIZE. Je třeba dodat, že někteří vedoucí rolníků přísluší k bývalým hlídačům a ochráncům velkostatkářů, kteří nejsou daleko od toho zrazovat pro toho, kdo jim zaplatí.

Zdrcující většina rolníků je negramotných, není jim jasno o co jde. Byli uspokojeni tím, že dostali půdu, ovšem co dál.

Z tohoto stručného nástinu situace je patrné, že strana bude muset vyvinout velké síly, aby se stala vedoucí silou a vytvořila takové předpoklady, jednotné dělnické hnutí podporované rolnictvem, které by se stalo zárukou a silou vůči pučistickým choutkám. Dosud však k tomu chybí ještě hodně času.

Milice :

Rovnováha a záruka, aby nedošlo k protilidovému zvratu, byla milice dělníků, horníků, rolníků i členů MNR. Od roku 1952, tyto síly několikrát sehrály pokrokovou úlohu a odrazily pučisty. Jak jsme již poukazovali v předchozích zprávách, situace se však mění. Zdá se, že vládní politika úmyslně se nezabývala posilováním milicí,

jejich výcvikem, neboť síla představovala nebezpečí vůči vládě. V současné době přestává být již hrozbou a armáda se stává dominující silou.

Nelze si dělat iluze, že by průběh politické situace v Bolívii po 6. srpnu byl klidný tak jako dosud. Vláda si je vědoma toho, že narůstá dělnické hnutí, které ohrožuje pozici vlády a armáda, že nebude dále trpět benevolentní postup vůči stávkujícím. Nástup proti dělnickému hnutí a proti KS je z hlediska postavení a zaprodání USA věci nezbytnou.

Předpokládá se, že v případě normálního vývoje armáda bude připravovat posice pro volby 1964. Má zájem o vlastního kandidáta, kterým by prý mohl být ministr obrany GRANIER v úloze loutky v rukou vojáků.

LECHINOVA kandidatura se stává čím dále méně přijatelná. Rovněž nelze počítat s jistotou zda PAZ bude opět kandidovat. V případě přiostržení pol. situace je to málo pravděpodobné, nehledě k tomu, že jeho popularita velmi poklesla.

Konečně zůstává na pořadu možnost vojenského puče v případě, že by vládní politika nečekaně zvládnout narůstání dělnického a stávkového hnutí a ohrožovala tím stabilitu země.

Zahraniční politika Bolívie :

Postoj Bolívie v mezinárodní politice se vyznačuje jakoby nezávislým jednáním. V několika veřejných projevech ministr zahraničí to zvláště zdůrazňoval. Takovéto jednání se projevuje v případě Kubu. Na všech konferencích, které až dosud byly svolány OEA o Kubě, Bolívie vystupovala pokrokově, neodvážila se však hlasovat přímo proti USA, ale ani proti Kubě. Tento postoj je dán manévrováním bolivijské vlády vůči USA a snahou tímto jednáním získat větší úvěry. Situace se však mění nyní, kdy byly podepsány ujednání o úvěrech na 80 mil- Ú\$%. Je pochopitelné, že USA bude vyvíjet tlak na bolivijskou vládu, aby splnila závazky, které údajně s poskytnutím úvěrů na sebe vzala.

Z rozhovorů s některými informovanými osobami vysvítá, že se na oficiálních místech smiřují s možností přerušit dipl. styky s Kubou. Argumentace je asi tato : " Nelze do nekonečna dráždit velkého souseda již proto, že sám přerušil styky s Kubou. Proto bude-li tlak sílit a nezbude východiště, k přerušení styků dojde.

Je samozřejmé, že je nutno volit vhodnou dobu a formu, aby tento čin nevyvolal odpor ve veřejnosti, kde má Kuba své přívržence a zastánce.

Vztah k NSR :

Vliv NSR v Bolívii je značný. Nejen tím, že se zúčastní financování prostřednictvím triangulačního plánu, ale i propagováním německé politiky. Němci vynakládají značné částky na publicitu a propagují všemožným způsobem požadavky NSR. Není to jen prostřednictvím oficiálních návštěv, zájezdů reprezentantů záp. německých firem, ale udělováním krátkodobých stipendií pro dělníky a pod. V poslední době se zintenzivňují návštěvy německých odborářů a ~~xxxx~~ zvaní odborářských funkcionářů do NSR. Západoně-

mečtí odboráři při poslední návštěvě v Bolívii navrhli zříditi jakési odborné učiliště pro dělníky přímo v Bolívii. Nelze zapomínat, že německá tradice je zde zakořeněna v Bolívii je i značný počet utečenců - bývalých nacistů a blivijská armáda byla dříve cvičena německými instruktory a dosud má obleky a některou výstroj německého původu.

ci

Oficiální návštěva ministra obrany GRANIERA v německu na pozvání benského vlády ukazuje na stále pevnější vzájemné vztahy a vyjadřuje i poměr k NSR. Tím se dostává do jiného světla neutrální a nezainteresovaný postoj Bolívie k německé otázce.

NSR má zájem nejen na ~~propagačním~~ propagačním zpracování Bolívie, ale hlavně na upevnění posic na poli hospodářském. Z celého jednání je patrné, že se velmi zajímá o geologický průzkum. Jeho prostřednictvím dosáhnout rozhodující roli v těžbě, se snahou proniknout na úkor Anglie i USA. K pronikání do národního hospodářství používá všech legálních prostředků, smíšených společností a investic. Hlavní směr pronikání je veden prostřednictvím západoněmeckých soukromých podniků. V současné době se snaží získat kontrakty na cukrovař (tentýž co ČSSR) a zajímá se o důl na těžbu zinku "Matylda".

Postoj k ČSSR :

Hodnotíme-li vzájemné styky mezi ČSSR a Bolívií musíme přiznat, že nejsou špatné. Během několika let došlo k upevnění a v poslední době k rozšíření činnosti na poli kulturním i obchodním. Návštěvy ofic. činitelů obou států pomohly k dalšímu poznání a umožnily rozšíření spolupráce. Posice ČSSR v Bolívii je mimořádná vůči ostatním ZST. Poslední akce, podepsání kontraktu na výstavbu tavírny antimonu jen tuto posici podtrhuje a dále upevňuje. Takováto akce dává předpoklad a zdůvodňuje existenci našeho ZÚ v Bolívii. Je nutno přiznat, že tlak ze strany USA je velký a snahou US velvyslance blokovat a znemožňovat všechny snahy o další kontrakty. Ovšem jen tato cesta pronikat významněji na boliv. trhy, zajistit polostátní dodávky a prohlubovat rozpory mezi USA a Bolívií i druhými kapit. státy je naprosto správná a pomáhá k pozvolné nezávislosti hospodářské. Prozatím to jsou první krůčky, které nemohou rázem změnit situaci, ale ovlivnit. Spolupráce mezi ZST je proto naprosto nutná, neboť v některých případech jen ČSSR by se nemohla prosadit.

Je třeba podotknout, že Bolívie postupuje velmi opatrně a snaží se vyhnout jakékoliv iniciativě vůči ZST, aby nebyla napadána nebo sankcionována ze strany USA. Bude proto vhodné v některých případech přijít s iniciativou z naší strany, na př. v hydrolog. průzkumu a výstavby elektráren. V tokovém případě je pravděpodobné, že by Bolívie nabízenou pomoc přijala, nehledě k tomu, nyní se dostala do velmi kritické situace omezením dodávky proudu pro La Paz.

I když počítáme s ostřejším kursem po 6. srpnu, předpokládáme, že k upevnění posice ČSSR v Bolívii přispěje vyslání vyslance a zahájení jednání o povýšení ZÚ na velvyslanectví. Nyní je vhodná doba a nemá naprosto význam dále čekat. Nedojde-li

k ostrému obratu do prava, není vyloučeno, že v roce 1964 by Bolivie vyslala do ČSSR velvyslance. Kandidáti na toto místo jsou a jedním z nich senátor CUELLAR.

Z á v ě r :

Z událostí posledního půl roku je vidět, že hospodářsko - politická situace Bolivie nabývá ostřejších forem. Metody dosud užívané vládou k uklidňování nespokojenosti mezi pracujícími a lavírováním vůči USA budou pozvolna neúčinná. Sílicí dělnické hnutí a třídní uvědomění je hrozbou pro vládní politiku a stává se i nezajímavé pro inverse kapitálu. Nízká produktivita práce, klesající životní úroveň, rozvrácené hospodářství závislé na úvěrové politice nedává mnoho vyhlídek na ~~xxx~~ ozdravení. Poskytnuté úvěry, které má Bolivie dostat nezlepší nijak tuto situaci, naopak zesílí závislost na USA.

Dělnické a rolnické hnutí, nejednotné není dostatečnou zábranou proti pravičáckým tendencím, které se stále výrazněji objevují. Hlavními představiteli jsou vojáci s proamerickým a protinárodním směřením. Je jasné, že za takového stavu není vyloučen puč proti vládě a v příhodné chvíli armáda se uchopí rouhování v polit. řízení země. Zkušenosti a příklad z Argentíny a Perú je jen povzbuzením pro tyto choutky.

V období po 6. srpnu, po zahájení činnosti kongresu se dá očekávat nástup ostřejších forem proti dělnickému hnutí, pokrokovým tendencím a KS.

Změna postoje ke Kubě, která se očekává bude uhelným kamenem ve vztazích US - bolivijských.

Není vyloučeno, že tato nová situace se může dotknout vztahů k ZST i když zatím nepočítáme s ostřejším postupem. Proto bude na místě uvažovat o posílení ZÚ vysláním tituláře a zahájení jednání o povýšení ZÚ. Iniciativa v tomto smyslu může být nám prospěšná.

Bude třeba postupovat z naší strany velmi obezřetně, ale využívat iniciativně každé možnosti k prohlubování rozporů mezi Bolivií a kap. státy včele s USA a upevňování našich vztahů i pomáhání k navazování styků s SSSR.

V zájmu dalšího upevnění styků a rozboru hosp. polit. situace dáváme v úvahu tyto akce :

- a) připravit a vyslat co nejdříve tituláře do Bolivie a ihned zahájit jednání o povýšení obou ZÚ na velvyslanectví,
- b) působit na boliv. místa k vyslání rady do ČSSR - má se stát v srpnu,
- c) zainteresovat nového vedoucího ZÚ v Praze na hospodářské spolupráci a možnostech z naší strany a koordinovat naše akce přes Prahu a La Paz,
- d) využít maximálně předpokládané návštěvy ERBANA v Bolivií a případně podepsat meziresortní dohodu o spolupráci.

Výtisk č.: 7

Počet listů: 10

Utajované přílohy: —

Ostatní přílohy: —

Charge d'affaires a.i. :

Butte

Legation of the
Czechoslovak Socialist Republic
La Paz

Ref. 091/62
La Paz, 24 July 1962
Courier
Secret

Ministry of Foreign Affairs – 6/2
P r a g u e .

Re: Economic policy report for the first half of 1962.

The economic situation of Bolivia in the first half of 1962 shows a more pronounced dependence on the United States of America, and the Bolivian government's continued inability to find alternative solutions to receiving additional loans granted by North America. The current government's position is justified by Bolivia's inland location, surrounded by neighboring states, which are able to impose an economic embargo if instructed to do so by the United States of America.

The main purpose of this thesis is to emphasize Bolivia's inability to accept loans offered by both the Union of Soviet Socialist Republics (USSR) and camp of Socialist Countries. Although the Czechoslovak Socialist Republic (ČSSR) is among a few socialist countries which somewhat possesses an exemption to offering Bolivia economic help, the US ambassador exerts all possible pressure in order to prevent any further significant contract agreements with both the ČSSR as well as Yugoslavia.

The latest event which caused an outcry from the Americans was a Technoexport's contract agreement regarding the construction of an antimony smelter facility in Oruro, Bolivia. [The US Ambassador] Ben S. Stephansky tried to persuade President Victor Paz to back out of an already agreed upon contract. Apparently, the United States of America are willing to construct the smelter free of charge. However, according to the latest information, the Bolivian President announced that they will continue to adhere to obligations consequent upon prior contractual agreements.

Also, the conclusion of an agreement between Bolivia and Yugoslavia concerning the supply of agricultural plows faced strong opposition from the United States.

Bolivian – USA Relations :

Bolivian negotiations of the loans continue to drag on. Promises made by the United States of America that Bolivia would receive \$40 million under the "Alianza para el progreso" agreement by the end of June 1962, still remain unfulfilled. A government delegation led by Rural Affairs Minister Jordan Pando and the Economic Minister Gumucio has dealt with the USA for more than two months with no particular results in sight. It is generally believed that the delegation remains in the USA in order to negotiate financing details. Both ministers have recently come back which led to an agreement and consequently to funding of \$60 million by AID (Agencia Interamericana para Desarrollo [sic]) and \$20 million by BID (Banco Interamericano para Desarrollo).

However, up to now, it remains unclear when previously agreed upon loans are to be made available to Bolivia because the country is required to present detailed records about fund usage. This condition exists despite the fact that Bolivia had previously put forward a proposal concerning its 10-year economic plan which had already been examined by economists led by Prebisch.

The United States of America are trying to implement the following by prolonging the negotiations:

- a) A complete break in commercial intercourse with Cuba and the commencement of a strong opposition strategy against the labor movement.
- b) Take necessary steps and changes in fields such as tax system, private business support, financial reform etc.
- c) The USA operates in a manner of dirty politics by keeping foreign governments in the dark while mobilizing the army, perhaps to seize power by force later on.

However, financial aid provided by the United States accounts for only 2.5% of annual growth which might be considered minute in comparison to the anticipated 5%. It can be concluded that Bolivia will not be able to divest itself of underdevelopment.

Compared to the lengthy negotiation on material assistance, the United States quickly granted the 'Cuerpo de Paz' first aid volunteers, whose mission is not in doubt. They will further bolster US interests and support Point IV activities.

Nearly every single industry sector is facing economic difficulties, and this can be observed through a detailed analysis that revolutionary steps, i.e., mine nationalization and land reform, did not help at all.

Mines that passed into the hands of the state were charged with the responsibility to ensure the extraction of minerals, but mineral sales contracts remained with the very same companies that had previously owned the mines. Bolivia has no control over its ore wealth and is therefore absolutely dependent on foreign buyers. Similarly, none of its current customers has any interest in Bolivia having its own independent smelting facilities. Insufficient financial resources allow American and British companies to continue to take advantage of Bolivia's helpless situation. This not only allows these companies to control prices, but also deepens Bolivian dependence even more. These factors, combined with the imminent threat imposed by the USA on selling its tin ore surpluses could mean irrecoverable losses resulting in mine closures.

The agreement in Prague regarding the construction of an antimony smelter facility provided Bolivia the breakthrough it needed to keep its status as a mineral supplier. The reaction from the USA regarding this agreement was significant again and is set to continue in the future. This deprived the USA and other countries of the often used argument that Bolivia was not suitable for building smelting facilities, but instead will try if necessary to build a smelter at their own expense to gain maximum control and even sales.

Due to a lack of funds, the situation in the mines, whether nationalized or privately owned, remains not only critical but grows even more difficult. Obsolete machinery, if any, does not allow for efficient extraction of the mineral sources. Consequently, productivity remains well behind the international average.

That is one of the reasons why Bolivian minerals have difficulty penetrating the international market and thus an inability to confront the stiff competition. This translated directly into mine closures, further raising unemployment rates.

A similar situation affects other industry sectors as well. The total count of active industrial plants dropped significantly from 1,600 in 1955, to only 898 in 1962. Workforce and industrial production recorded a significant decline of nearly 5000 jobs and 36%, respectively. Machinery facilities are believed to be utilized at only 46% of normal operation capacity. These facts indicate a critical industrial state of affairs.

Causes are as follows:

- a) Low purchasing power where the majority of farming population are eliminated from the market.
- b) Ineffective border control – the majority of goods are imported which directly impacts local business.
- c) Inability to receive desperately needed credit for both modernization and development.

Existing attempts to help Bolivian industry seem to be inefficient. In addition to the current circumstances, Bolivia's industry and entire national economy are facing

another serious threat by LA [Latin American] countries, which are striving for the development of a common market. Bolivia is currently pursuing an interest in the European Common Market. State officials claim that LA's common market format cannot harm the Bolivian market in any way. However, the majority of business circles along with national economy experts are aware that this action would not only mean an almost complete destruction of industry, but would also negatively impact agricultural production.

Bolivian agriculture is suffering from stagnation. Although agricultural reform provided land for almost 145,800 farmers and had recently been divided into 3,747 large farms, it has failed to ensure governmental assistance either through agricultural machinery, or loans for farmers.

An agreement between the Minister of Agriculture and Yugoslavian Technoexport for delivery of 180,000 plows proves how insufficient this help is. Plows such as those provided are obsolete and hardly used anywhere else.

Another danger for agricultural production is the use of Alliance for Progress, which provides food supplies. Additionally, a recently concluded USA-Bolivia contract to supply \$1.5 million of cotton represents a blow for the cultivation of that crop.

So far the only crop that has recorded an increase in production this year is rice (from 21,000 tons in 1961 to 26,000 tons in 1962) as well as sugar cane production. Domestic sugar production this year is supposed to reach $\frac{3}{4}$ of consumption.

Despite the fact that Bolivia has all the necessary prerequisites for not only being an agriculturally self-sufficient country, but also has the capability to export part of their agricultural produce to make a profit, it has as yet failed to fulfill this potential. If the government wishes to ensure commencement of that substantive reform, it needs to launch a new policy that provides financing. If development does not advance through the creation of farms, then farmers will be forced to sell their land back to financially capable individuals from a lack of financial resources, machinery, and livestock.

Moreover, the situation is also strained in other sectors such as oil extraction, where YPFB again does not have sufficient funds for competitive extraction. This also means further indebtedness as AID is believed to provide loans of up to \$4 million worth of industrial machinery and equipment. National oil production realizes only a minute amount of its potential production. Furthermore, it is generally believed that American petrochemical companies not only inhibit production, but also sabotage research.

The Soviet offer regarding mainly oil extraction was not accepted and due to Bolivian dependence on the USA, it will not be.

The situation has been aggravated within the power industry as well. Even through electric energy usage rose by more than 100%, the Canadian energy company, Bolivian Power, has intentionally ceased all development and growth. The company's reasons for doing so are purely financial as they can keep raising energy prices and so take full advantage of already high electricity demand. Bolivian Power has been forced to adopt a more economical operation due to low water levels experienced recently. This results in power outages for 3 full days in a week.

Bolivia's national economy reflects all these consequences, from its dependence on USA mineral purchasers to fluctuations international markets, causing major difficulties and the impossibility of successful solutions. The relationship with the camp of socialist countries is very cautious, and no government official has yet dared to come up with a proposal to accept bids from the USSR or possibly other socialist camp countries. USA threats to suspend aid are so effective that no one dares.

The whole political situation and problems associated with it were directly reflected in supplementary elections of June 3, 1962. Pre-election polls showed a certain divergence from MNR (the Revolutionary Nationalist Movement) and in fact, it was assumed that political parties such as PRA (Authentic Revolutionary Party) and FALANGE have a real chance of getting more votes. CP (Communist Party) anticipated both a voter increase and possibly two parliamentary seats.

Election results showed that elections were met with strong disapproval from citizens to the current political situation which served as a serious warning for the

government. It was discovered and later on officially confirmed that more than 60% of residents did not vote in elections. The whole month of June was quiet until the final results were announced on July 4th which were as follows:

MNR.....	886,572	
PRA.....	43,936	
FSB.....	74,178	
PMNRA.....	100	
PSC.....	19,825	
PCB.....	20,352	
Void	8,937	
Blank	11,943	
Total voters		1,066,120

[Half page of discussion regarding the electoral situation follows]

As already stated in the first section of this report, the USA utilized its influence through the manipulation of loans and term conditions. Dependence on the USA is so great, and the Bolivian economic situation so closely monitored by various American institutions that it would be very challenging to withstand this pressure. It is now generally accepted and no secrets held within official circles about the reality that sooner or later Bolivia will have to comply with terms dictated by the United States. It is understandable that Paz is not inclined towards these types of policies, since they would mean the end of his public political career.

It has not been ruled out that he might be forced to resign and make his seat available to right-wingers, so they could commence their anti-nationalist and pro-American policies. According to the latest news, Paz is seriously ill and will request longer leave of absence for medical treatment right after Congress reconvenes.

Another reason for the growing right wing trend is the new army situation. The army hasn't played any major role since the revolution in 1952, and was poorly armed for one thing and inadequately trained for another. Moreover, they were unable to face either the riot police, or the militias. Recently, the United States of America has quietly started an important task not publicly discussed before. They have started with all cadre levels training, with young commanding officers being of particular importance in training camps such as Panama, Peru, and Guatemala. Those officers were raised in the American spirit. Armament has advanced to such an extent that modern aircraft as well as helicopters are available to face guerillas, etc.

The General of the Air Force, Barrientos, who is the main representative of pro-American interests has recently arrived from his trip to the United States and bases in Guatemala and Panama. The General admitted to being asked to stand as a candidate for the presidency in the 1964 elections. However, he categorically declined.

The government seems to be quite tolerant of the fact that the army was armed by the US, with soldiers equipped and trained by US instructors. The combination of strengthening factors creates the perfect conditions for the army to turn from passive observers to active participants. By doing so, the army could seriously influence Bolivia's internal affairs and interventions with demonstrations and strikes.

The current political outlook and army interventions in Argentina, Peru, and Ecuador should serve as a warning and suggests towards a certain degree of army influence on political affairs in the future. The effects are beginning to be felt as military interventions had been obvious during credit negotiations with the United States. According to well informed agencies, the General Staff is currently engaged in monitoring the political turn of events and aim to influence President Paz. Vice President Lechin's resignation appears to be army related.

This gives the United States an official who is willing to carry out and enforce pro-American and anti-nationalist politics.

Meanwhile, although all of the armed forces do not agree with the implementation of such policies, they are expected to play an increasingly powerful role in politics in the future.

[A section discusses Vice President Lechín]

Labor movement:

The united labor movement supported by farmers and led by the CP might play an important role with respect to both further coup attempts and the anti-national political mindset. However, unsynchronized action together with farmer's attitudes indicates a lack of unity. The union leaders declared against US imperialism and governmental politics at the Second Trade Union Conference.

The conference passed a declaration, for example, in favor of establishing diplomatic relations and accepting credits from the USSR. These actions and criticism of government policies, however, point to growth of class consciousness as well as alarming the government into facing up to measures in order to break the movement.

It must also be taken into consideration that the aforementioned political situation is not apparent to the masses which have been influenced by the number of former political leaders throughout their lives. The by-elections held on 3 June 1962, where voter abstention reached a staggering 50% offer an example of a different political attitude among the population due to an as yet weak CP influence among the proletariat.

An analogous situation exists in mining areas such as Oruro where mine workers at the Siglo XX and Catavi mines are demanding better living conditions. Leadership is also in the hands of the CP, but COMIBOL's attempts to shatter this movement are imminent. The press generally refers to communist actions in order to break the interests of the workers. It is believed that movement suppression is going to be achieved through financial and supply cut-offs and by consequently causing hunger. This procedure applies uniform suffering on miners only at Catavi, while secondary mines have yet to mount effective support actions.

The decision to intervene in the labor movement, including the CP, gives the United States the opportunity to implement and secure their capital.

Even with weapons in their possession neither labor, nor farmers wield any significant power. Not only do they lack training, their weapons are obsolete and they are in the hands of commanding officers who do not hesitate to incite riots between individual districts. This situation has not been overcome after the fighting in Cliza. It should be noted that some leaders of the peasants belong to the former guards and protectors of the landowners who are susceptible to bribery.

The overwhelming majority of farmers have no awareness of the situation as they are mostly illiterate. Their needs were satisfied by redistributing the land under the land reform policy. However, the question "what next?" yet remains unanswered.

This brief outline implies that Party would need to make a lot of effort if they were to strive for the leadership position. The aforementioned could be achieved through farmer support of the labor movement, which would consequently play a paramount role in opposing coup attempts. This possible scenario is in the distant future and bears no reality to the present situation.

Militias:

Laborers, mine-workers, farmers, and MNR representatives were all part of the militias serving as an opposition force against Putschists. Since 1952, the militias have played an important role in numerous coup attempts. However, the situation is constantly changing as already stated in previous reports. It appears that the militias are being overlooked by the government, by inhibiting their training to diminish the strength that used to pose a threat for the government. It is the army that currently represents the dominant force as the skill and organization of the militias starts to deteriorate.

[...]

[One-and-a-half pages of discussion regarding the militias and Bolivian foreign policy follows]

[...]

Attitude toward Czechoslovakia:

If we were to evaluate Bolivian – Czechoslovak relations, one must acknowledge that they are not bad at all. Especially these last couple of years which have both reinforced and broadened cultural and commercial activities. Additional government officials' meetings representing both Bolivia and Czechoslovakia proved to be beneficial in terms of getting to know each country which consequently led to improved mutual cooperation. The Czechoslovak position might be considered outstanding when compared to other socialist countries. The latest agreement regarding the construction of antimony smelter facility solidifies the position even more. The previously stated agreement is not considered so significant from a commercial aspect as much as from the economic aid offered to an underdeveloped country. This project embodies and simultaneously serves as a prerequisite for the existence of the Office for Foreign Relations in Bolivia. However, the pressure exerted by the United States is immense and the US ambassador tries his best to either block or make any other efforts to close other deals virtually impossible. In any case, this way of penetrating the Bolivian market while deepening arguments between the United States and other capitalist countries is the only effective way which might eventually help to gain economic independence for Bolivia. For the time being, these are just the first steps that cannot radically change the situation but at least influence it to a certain measure. This achievement would not have been possible had tight cooperation between Czechoslovakia and the socialist countries not existed.

It should be noted that Bolivia advances very cautiously and tries to virtually eliminate any public action towards the socialist countries such that it is neither penalized, nor criticized by the United States. Due to this fact, it might be beneficial to approach Bolivia with our own initiative. In this case, Bolivia would most likely accept the aid offered, for instance hydrological research and power station construction even if it meant a critical power supply situation for La Paz...

...

Conclusions:

The sequence of events in the past 6 months revealed that the economic-political situation acquires a severe outlook. Methods used by the government to calm the situation will gradually become inefficient. A strengthening labor movement, accompanied by a growing sense of awareness and dissatisfaction among the general public poses a serious threat for the government's policies. Low labor productivity, a decline in living standards, and a subverted economy which is fully dependent on credit contingencies does not offer bright economic prospects. Previously agreed upon credit agreements extended to Bolivia will not improve the current situation in any way but rather amplify Bolivia's dependence on the USA.

Agrarian and labor movements are disunited and do not sufficiently restrain rightist tendencies which have started to appear. Pro-American and anti-nationalist soldiers represent the typical example. It is evident that under the prevailing state, a military coup is becoming inevitable. Examples of the case and experience offered by Argentina and Peru give added encouragement for these inclinations.

In the period after 6 August, after the inauguration of the new Congress the onset of harsher policies can be expected against the workers' movement, the progressive forces and the CP.

A cornerstone in US-Bolivian relations will be a response regarding a changing attitude toward Cuba.

It is not inconceivable that this new situation may affect relations with the camp of socialist countries, although we are not thus far counting on a harsher position. It

would therefore be appropriate to consider promoting both legations to Embassies and sending someone strong to head up the Embassy. Taking the initiative in this sense could be beneficial to us.

We will advance very carefully, while still aggressively exploiting every opportunity to deepen divisions between Bolivia and the capitalist states led by the USA and strengthening our relations and helping to forge ties with the USSR.

In order to further consolidate relations and given this analysis of the economic situation, we recommend these actions:

- a) Prepare and send as soon as possible a head of embassy in Bolivia and immediately begin negotiations for promotion of both legations to a embassies,
- b) Respond to Bolivian position for advice from ČSSR – to begin in August,
- c) Involve the new embassy head in Prague in economic cooperation, and possibly coordinate our Party actions between Prague and La Paz,
- d) Make the most of the anticipated visit to Erben in Bolivia and possibly sign an interagency cooperation agreement.

Chargé d'affaires a.i.

[signed]